

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Факультет філології
Кафедра журналістики

Наталія Шотурма

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОХОДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ П КУРСУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА»**

Івано-Франківськ – 2022

УДК 378.14:070

ББК 72.01

P37

**Рекомендовано до друку Вченю радою Факультету філології
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника»
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)**

Укладач:

Шотурма Наталія Володимирівна – кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики

Рецензенти:

Лазарович О.М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов, заступник декана Факультету філології із навчальної роботи Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Плахта В.А. – відповідальний секретар Івано-Франківської обласної організації Національної спілки журналістів України, Заслужений журналіст України

Шотурма Н.В. Методичні рекомендації до проходження Навчальної практики для студентів ІІ-го курсу спеціальності «Журналістика» / Шотурма Наталія Володимирівна. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2022. – 37 с.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра журналістики, а також вимог кредитно модульної організації навчального процесу. Містять відомості про структуру навчальної практики, рекомендованої літератури, програмові вимоги до заліку. Видання призначено для студентів ІІ курсу спеціальності «Журналістика» денної форми навчання.

© Н.В.Шотурма, 2022

©Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Зміст і мета практики.....	4
3. Організація і керівництво практикою.....	6
4. Бази практики.....	12
5. Навчальна практика	13
6. Форми і методи контролю.....	18
7. Критерії оцінювання результатів практики студентів.....	20
8. Список рекомендованої літератури.....	22
Додатки.....	26-36

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі журналістики, як складний і багатогранний процес, здійснюється впродовж усього періоду навчання студентів у вищому навчальному закладі (ВНЗ).

Практика майбутніх журналістів здійснюється на основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93), «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161), Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (схвалено на засіданні Вченої ради Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника від 26 березня 2013 р., № 3) та інших нормативних документів, що регламентують практичну підготовку майбутніх фахівців.

Навчальна практика є невід'ємною складовою підготовки кваліфікованих фахівців. Від рівня професіоналізму, журналістської майстерності, особистих якостей студентів, їхньої підготовленості до праці в засобах масової інформації, залежить статус і авторитет усіх ланок системи освіти держави, перспективи її подальшого розвитку.

2. ЗМІСТ І МЕТА ПРАКТИКИ

Зміст, завдання та терміни проведення практичної підготовки студентів визначаються навчальним планом спеціальності 061 «Журналістика», робочою програмою практики (РПП) і регламентуються «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

Мета практики: творчо застосовувати отримані теоретичні знання в практичній діяльності; оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії; формування у студентів знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних умовах; виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження.

Практика тільки тоді є ефективним засобом підготовки до журналістської діяльності, коли сам студент-практикант прагне стати справжнім фахівцем, свідомо організовує процес самоосвіти, усвідомлює свою відповідальність за формування особистості людини. Завдяки цій практиці, починаючи вже з перших курсів, у студентів з'являються можливості перевірити та оцінити себе як майбутніх журналістів, свою професійну підготовку, придатність до роботи журналіста. У процесі практики відбувається збагачення спостереженнями, приходить розуміння практичної значущості теоретичних знань і умінь, зростає потреба в оволодінні ними.

У системі професійної підготовки майбутнього журналіста практика виконує низку важливих функцій: навчальну, розвивальну, виховну, діагностичну, комунікативну, організаторську (управлінську), прогностичну, попереджуально-профілактичну та ін.

Навчальна функція передбачає актуалізацію, поглиблення і застосування теоретичних знань, формування різноманітних журналістських умінь і навичок. Прерогативою розвивальної функції є розвиток пізнавальної і творчої активності майбутніх журналістів, їхньої журналістської майстерності. Під час здійснення виховної функції формується світоглядна культура студентів, соціальна активність, професійно значущі та професійно важливі якості майбутнього журналіста. Зміст діагностичної функції – перевірка рівня професійної спрямованості майбутніх журналістів, ступеня їхньої професійної підготовленості й придатності до здійснення професійної діяльності. Комунікативна функція полягає в налагодженні соціальної взаємодії журналіста з усіма учасниками навчального процесу в мікросоціумі. Організаторська (управлінська) характеризує журналістську діяльність з погляду соціального менеджменту, що полягає в структуруванні, плануванні, розподіленні різних видів діяльності, координації роботи з різними соціальними інститутами. Прогностична – означає передбачення майбутнім журналістом результатів своєї діяльності. Попереджувально-профілактична функція має метою запобігання асоціальним явищам і вчинкам, створення належних умов для формування соціально активної особистості.

До компетентностей, якими повинні оволодіти студенти-практиканти кафедри журналістики у процесі проходження практики належать:

- уміння застосовувати у професійній діяльності положення нормативно-правової бази;
- здатність використовувати теоретичні знання та набуті уміння на практиці;
- використовувати найбільш ефективні форми, методи і засоби навчання для розвитку журналістських здібностей;

- здатність до постійного удосконалення журналістської майстерності і особистісно-індивідуального стилю поведінки, необхідного для майбутньої професії;
- здатність до самопізнання та реалізації творчого потенціалу;
- уміння шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних ресурсів;
- розуміння наукової термінології;
- здатність до здійснення дослідницької діяльності на основі знання та критичного аналізу освітніх проблем, вміння обирати оптимальні методи дослідження, обробляти результати досліджень, аналізувати їх з урахуванням актуальних наукових і практичних джерел;
- розвиток критичного мислення щодо основних журналістських проблем, формування власної обґрунтованої позиції щодо проблематичних та неоднозначних тверджень у журналістській науці та практиці.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в університеті здійснює керівник практики університету. Розподіл студентів на практику проводиться керівником-методистом факультету. Бази практик в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Згідно навчального плану загальне керівництво практиками здійснюють: на факультеті – керівник кафедри, на кафедрі – керівники-

методисти відповідно до спеціалізації. Методичне управління окремих підгруп забезпечують керівники-методисти кафедри.

Студенти поділяються на підгрупи, кожна з яких працює на об'єктах практик – редакційних колективах газет, радіо.

Керівник-методист від факультету – керівник кафедри журналістики.

В його обов'язки входить:

- заздалегідь здійснює підготовку баз практики – редакції газет, радіо, телебачення, інтернет-ресурсах ;

- контролює проведення організаційних заходів перед початком практики;

- організовує розподіл студентів на практику у редакційні колективи засобів масової комунікації;

- на основі даних, одержаних від керівників-методистів, які здійснюють загальне керівництво практиками на кафедрі відповідно до спеціалізацій, складає зведений графік практики (дні і терміни проходження практики);

- перевіряє звітну документацію і подає загальний звіт про наслідки проведення практики завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики;

- у складі комісії приймає заліки та екзамени з практик, затверджує і здає завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики звіт із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Керівники-методисти, які здійснюють загальне керівництво практикою відповідно до спеціалізації, зобов'язані:

- організувати розподіл у підгрупи студентів-практикантів, призначити старост у кожній підгрупі;

- скласти і затвердити в завідувача відділом виробничої (навчальної) практики проект наказу про організацію та проведення практики студентів відповідно до спеціалізації;
- провести для практикантів інструктаж про дотримання правил техніки безпеки та професійної етики;
- ознайомити з правилами оформлення документів звітності про проходження практики;
- надати студентам-практикантам пакет необхідних документів (направлення, програми з методичними рекомендаціями та вимогами до матеріалів практики, щоденники), допомогти скласти індивідуальні плани;
- оформити направлення в редакційні колективи ЗМІ для студентів-практикантів;
- організовує зустріч студентів-практикантів з керівниками ЗМІ та з журналістами-наставниками від бази практики;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку редакцій;
- організовує проведення захисту результатів практики, у складі комісії приймає залік з практики, оформляє звіт із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів, який затверджує завідувач кафедрою та здає завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики.

Керівники-методисти від кафедри:

- спільно з керівниками-методистами, які здійснюють загальне керівництво практикою відповідно до спеціалізації, організовують розподіл студентів-практикантів у підгрупи, призначають старост у кожній підгрупі;

- беруть участь у настановчих і підсумкових нарадах щодо організації практики;
- систематично відвідують редакції, де проходять практику студенти підгрупи, якою вони керують;
- беруть участь в обговоренні їхніх журналістських матеріалів на редакційних зборах, оцінюють їх;
- здійснюють контроль та проводять консультації студентів щодо підготовки журналістських матеріалів на об'єктах практики;
- консультиують старосту підгрупи щодо підготовки звіту про проходження практики та його виступу на підсумковій конференції;
- виставляють залік за навчальну практику та диференційну оцінку – за виробничу практику із врахуванням виконання всіх видів завдань практики;
- здійснюють контроль за дотриманням студентами-практикантами норм журналістської етики та правил трудової дисципліни на об'єктах практики, за ретельністю виконання завдань наставників від бази практики. Якщо виявлено порушення вимог до професійної поведінки журналіста, повідомити про це у навчальний заклад;
- контролюють виконання завдань згідно індивідуального плану.

Керівників-методистів від баз практик призначає особисто головний редактор ЗМІ. Він розподіляє студентів у відділи і призначає керівників-методистів від бази практики. При цьому слід враховувати, що зміст практики полягає не просто в тому, щоб студент опублікував у ЗМІ певну кількість інформаційних, аналітичних чи публіцистичних матеріалів (таку можливість він має й під час навчального процесу, наприклад, у творчій майстерності), а у виконанні ним під час практики усього обов'язків

професійного журналіста, що працює на посаді. Студент-практикант повинен брати участь у плануванні номерів, висувати ідеї щодо подальшої інформаційної діяльності ЗМІ, збирати оперативну інформацію, віднаходити проблеми, встановлювати джерела їх висвітлення, приймати відвідувачів, читати листи, брати участь в обговоренні наслідків роботи редакції тощо.

Студенти-практиканти повинні перебувати весь час поруч з керівником-методистом практики, вчитися в нього, переймати його досвід роботи з усього обсягу журналістської діяльності.

У залежності від курсу журналіст може розпочати практику з тренувальних завдань: узяти з собою на прес-конференцію чи на інтерв'ю, а потім загадати йому написати самостійний твір, виходячи із здобутої інформації. Так визначається рівень підготовки студента-практиканта до професійної діяльності.

Керівник-методист знайомить студента-практиканта з планом роботи редакції й свого відділу (напряму) і доручає йому (або пропонує обрати самому) для виконання певні пункти. Він пропонує студенту-практикантові подати свій план розв'язання журналістського завдання.

Журналіст допомагає студентові-практиканту визначитися з добором інформаційних джерел; перед відправленням на інтерв'ю перевірити питальник; з'ясувати, як практикант зрозумів своє завдання, допомогти йому визначитися з осмисленням головної проблеми, домогтися висвітлення якої йому належить. Керівник-методист перевіряє, як підготувався студент-практикант до інтерв'ю: чи вивчив необхідні матеріали, чи оволодів проблемою? Він допомагає йому освоїти новий для нього інформаційний пласт, радить, що необхідно прочитати, у якому документі взяти цифри і факти. Керівник-методист перевіряє внутрішню, психічну готовність студента-практиканта до зустрічі з об'єктом інтерв'ю.

Після опублікування матеріалу необхідно знову повернутися до нього. Проаналізувати працю студента-практиканта, ще раз зважити, чи були вичерпані інформаційні джерела, правильно витлумачена проблема й розставлені наголоси.

Крім виконання творчої роботи, студент-практикант мусить бути залучений до всіх інших видів праці, які виконує в редакції його керівник-методист практики.

Керівник-методист від бази практики знайомить студента-практиканта з історією та традиціями ЗМІ, творчою індивідуальністю, особливостями інформаційної діяльності та стилю провідних працівників. Це допоможе зробити перебування студента-практиканта на практиці максимально ефективним, забезпечить його професійне зростання, сприятиме реальній підготовці до майбутньої праці.

Журналіст – керівник-методист практики – назавжди залишається для студента-практиканта Учителем, старшим колегою, до якого він звертається у важкі хвилини свого життя, шукає підтримки й поради.

Староста групи зобов'язаний вести облік відвідування студентами-практикантами занять, які будуть проводитись; забезпечувати навчально-виробничу дисципліну у групі (інформування факультетського керівника-методиста про порушення трудової дисципліни, позаштатні ситуації тощо); своєчасно повідомляти студентів-практикантів про доручення і вказівки факультетського керівника-методиста і організаторів практики на місцях.

По завершенні практики студенти здають на кафедру журналістики, яка відповідає за її організацію, таку документацію:

Характеристика на студента-практиканта, засвідчена керівником ЗМІ.

- Звіт про навчальну практику.
- Щоденник обліку роботи з навчальної/виробничої практики.
- Творчий доробок студента-практиканта.

Щоденник студента-практиканта – це важливий документ, який відображає зміст і результати проведеної ним за час журналістської практики роботи. Щоденник слугує засобом привчання майбутнього журналіста до планування, чіткої організації та аналізу власної професійної діяльності. Рефлексивна спроможність студента засвідчує його вміння здійснювати аналіз публікацій, висловлювати власні думки та здійснювати умовиводи щодо спостережуваних фактів журналістської реальності.

4. БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика студентів факультету філології Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника проводиться на базах практики, які забезпечують виконання навчальної програми для відповідних ОР.

Навчальна практика проходить за місцем навчання чи майбутнього працевлаштування студентів. Практика здійснюється згідно підписаних угод між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та редакційними колективами газет, журналів та телерадіокомпаній регіонального та національного рівня.

Відповідно, базами навчальних практик можуть бути редакційні колективи засобів масової комунікації, які мають відповідний юридичний

статус, належну для проведення практики матеріальну базу, керівники бази практики повинні дати згоду прийняти студентів-практикантів на визначений термін.

Ректорат університету разом із деканом та завідувачеми кафедри журналістики здійснює підготовчу роботу з розробки та укладення довгострокових договорів про проходження практики студентами кафедри журналістики Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника з базами практики.

5. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(ІІ курс, 2-й семестр)

Навчальна практика покликана ознайомити студентів зі специфікою роботи редакцій медіа різних типів і різних форм власності. Навчальна практика – це перший етап практики студентів спеціальності 061 Журналістика, саме тому основне завдання цього етапу – дати студентам максимальне уявлення про особливості роботи редакції, про статутні документи редакції, про правила роботи і особливості роботи журналіста. Разом з тим, оскільки до цього етапу студенти вже освоїли такі дисципліни, як «Вступ до спеціальності», «Жанри журналістики», «Журналістська етика», «Фотожурналістика», «Теорія журналістики», «Основи журналістської майстерності» і т. д., вони вже можуть спробувати себе у практичній діяльності, підготувавши і опублікувавши / підготувавши до ефіру 4-5 матеріалів в інформаційних жанрах, працюючи під керівництвом журналіста, за яким закріплюються. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при отриманні потрібного

достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Навчальна практика складається з двох компонентів: газетно-журналальної та радіопрактики.

Навчальна газетно-журналльна практика полягає в ознайомленні зі структурою та організацією роботи редакції газети або журналу, здобуття практичних навичок роботи кореспондента, закріплення на практиці теоретичних знань щодо жанрів журналістики, навиків роботи з професійною технікою, засвоєнні зasad професійної етики та етикету.

За час навчальної газетно-журналльної практики студент повинен:

- а) ознайомитися з організацією роботи редакції газети або журналу, з'ясувати особливості їх видання залежно від форми власності;
- б) закріпити практичні навики роботи з електронною та паперовою інформаційними базами видання;
- в) взяти участь та створити журналістський матеріал про брифінг, прес-конференцію, «круглий стіл» тощо;
- г) створити матеріал для преси на основі пошуку інформації в пошукових системах Інтернет; ознайомитися з офіційними сайтами державної адміністрації, обласної, районної, або міської ради, знати види діяльності їх структурних підрозділів;
- і) уміти перевіряти інформацію, отриману з Інтернет-мережі;
- д) знати всі творчі (від задуму теми до її реалізації в матеріалі) та технічні (макетування номера, чергування по номеру, верстка і випуск газети) етапи створення чергового номера газети або журналу;
- е) створити кілька інформаційних заміток або репортаж за вибором;
- е) уміти проілюструвати свої газетні тексти власними фотоматеріалами;

- ж) закріпiti навички верифікацiї інформацiї
- з) опублiкувати 2–3 свої матерiали в газетi або журналi.

Навчально практика на радiо – обов'язкова складова частина навчального процесу на другому курсi кафедри журналiстики, коли студенти вивчають основи радiовиробництва. Вона забезпечує поєднання теоретичної пiдготовки майбутнiх радiожурналiстiв з їхньою практичною дiяльнiстю у редакцiйних колективах радiостудiй, сприяє формуванню творчого ставлення майбутнього фахiвця до журналiстської роботи на радiо, допомагає студентам зорiентуватися у журналiстських спецiалiзацiях.

Радiонавчальна практика передбачає:

- а) ознайомлення з органiзацiєю роботи редакцiйного колективу на радiо (знати структуру i штат, посадовi обов'язки творчих працiвникiв, основнi джерела iнформацiї);
- б) знання процесу випуску новин на радiо;
- в) оволодiння навиками роботи зi звукозаписуючою та монтажною технiкою;
- г) практичне застосування здобутих теоретичних знань з основ журналiстської майстерностi;
- д) засвоення методик перевiрки iнформацiї, отриманої з рiзних джерел;
- е) вмiння працювати з електронними базами даних, архiвними документами, начитувати i монтувати матерiали;
- г) здобути практичнi навики створення журналiстських матерiалiв на радiо;
- і) умiти iлюструвати авторськi радiоматерiали;
- д) пiдготувати, записати i змонтувати 2–3 радiоматерiали.

Газетно-журнальна практика

Змістовий модуль 1. Методика створення журналістських творів різних жанрів

- Тема 1. Моделі побудови інформаційних матеріалів.
- Тема 2. Елементи журналістських творів.
- Тема 3. Методичні засади підготовки статті.
- Тема 4. Аналітичні жанри журналістики.
- Тема 5. Цінність коментаря.
- Тема 6. Жанрова особливість інтерв'ю: діалогічний характер.
- Тема 7. Складові майстерності розмови з опитуваним.
- Тема 8. Художньо-публіцистичні жанри.
- Тема 9. Публіцистичні і художні прийоми та засоби відображення в нарисі.

Змістовий модуль 2. Морально-етичні та правові засади професійної діяльності журналіста

- Тема 10. Катехизис українського журналіста.
- Тема 11. Осмислення журналістами мовного питання в Україні.
- Тема 12. Професійна етика журналіста.
- Тема 13. Професійний етикет в журналістській діяльності.
- Тема 14. Утвердження правди як духовного поняття.
- Тема 15. Громадянська позиція журналіста.
- Тема 16. Сутність конструктивної, державотворчої позиції журналіста.

Тема 17. Морально-духовна сутність журналістської праці.

Тема 18. Правові засади функціонування українських та світових ЗМІ.

Радіопрактика

Змістовий модуль 3. Організація, особливості діяльності та функціонування сучасного радіомовлення України

Тема 1. Юридичні та організаційні особливості діяльності радіо.

Тема 2. Структура мовлення радіостанцій: програми, типи.

Тема 3. Особливості програмування, форматування та типи радіопрограм.

Тема 4. Особливості сприймання радіопрограм.

Тема 5. Жанри радіожурналістики.

Змістовий модуль 4. Інформаційне радіомовлення

Тема 6. Інформаційні жанри радіомовлення.

Тема 7. Радіоповідомлення як жанр.

Тема 8. Радіовиступ: вимоги та засади створення.

Тема 9. Радіозвіт і радіорепортаж: різновиди.

Тема 10. Радіоінтерв'ю: специфіка створення.

Змістовий модуль 5. Аналітичні жанри радіомовлення

Тема 11. Специфіка аналітичних радіожанрів.

Тема 12. Радіокореспонденція і радіоогляд: жанрові ознаки.

Тема 13. Радіокоментар і радіобесіда.

Розподіл балів, які отримують студенти

3М1	3М2	3М 3	3М4	3М5	Підсумковий контроль			Сума балів
					Форма, жанрове розмаїття та зміст журналістських матеріалів	Аналіз роботи редакції за період практики. Пропозиції щодо її вдосконалення	Захист матеріалів практики	
10	10	10	10	10	20	10	20	100

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за проходженням практики здійснюється за допомогою планових (поточних) співбесід, безпосереднього спостереження, аналізу звітної документації, заліку, екзамену.

Поточний контроль здійснюється впродовж проходження студентами-практикантами виробничої та навчальної практики:

- облік відвідування студентів на базі практики;
- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану навчальної та виробничої практики;
- перевірка документації навчальної та виробничої практики на проміжному етапі її проведення.

Поточний контроль здійснюється факультетським керівником-методистом, керівниками-методистами за фахом протягом проходження студентами практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження студентами навчальної та виробничої практики:

- перевірка документації практики на заключному етапі;

- проведення заліку та підсумкової конференції на Факультеті філології;

- прийняття заліку з навчальної та виробничої практик.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної журналістської діяльності студентів протягом визначеного періоду.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Документація з практики, визначена програмою практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики. Залік є підсумковою формою перевірки результатів виконання студентами завдань практики.

Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначенні завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики, керівники-методисти за фахом і, за можливості, від баз практики.

Термін засідання комісії із захисту практики встановлюється факультетським керівником-методистом практики і узгоджується з завідуючими кафедрами, завідувачем відділу виробничої (навчальної) практики, проректором.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в індивідуальний план студента (залікову книжку).

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних довідок. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, за рішенням деканату факультету може бути поданий на відрахування з університету. Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданні кафедри журналістики. Матеріали звітів з практики зберігаються на кафедрі впродовж року. Результати журналістської практики для всіх освітніх рівнів («бакалавр», «магістр») оцінюються за 100 бальною шкалою.

7. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Підсумки з навчально-ознайомлювальної практики проводяться у процесі складання студентами-практикантами заліку при комісії у складі факультетського керівника-методиста практики та викладачів кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Оцінювання результатів здійснюється з урахуванням таких критеріїв:

- вчасне подання звіту з практики – 5 балів;
- правильність оформлення документації – 5 балів;
- характеристика з місця практики – 10 балів;
- ведення щоденника – 15 балів;
- публікації: тематика, оригінальність – 50 балів;

- належне виконання редакційних завдань – 15 балів.

При виставленні загальної оцінки з навчальної/виробничої практики враховуються:

1. Оцінки за всі види діяльності студента-практиканта.
2. Оцінка бази практики.
3. Оцінка захисту практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
0-34	F	

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Богуславський О. «Визволення» веде до «Свободи» : внесок одного радіо в незалежність України або свобода як окраєць хліба / О. Богуславський // Телевізійна та радіожурналістика. – [Електронний ресурс]. –<http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/vypusk7/visnyk07-23.pdf>
2. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підруч. – 2-ге вид., допов. – К.: Веселка. – 2004.
3. Даценко Л. Українське радіо – державне чи недержавне? // Телевізійна й радіожурналістика. - Збірник науково-методичних праць ЛНУ ім. І.Франка. – Випуск 4. – Львів, 2002. – С. 87-98.
4. Дворянин П. Звукова атмосфера у радіотворчості // Теле- та радіожурналістика. – 2009. – № 8. – С 145 – 150.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-те вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
6. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : Підручник / Передм. В. П. Мостового. 2-ге вид., випр. – К.: Вища шк., 2007.
7. Карпенко В. О. Інформаційна політика та безпека: Підручник. – К.: Нора-Друк, 2006.
8. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів: Посібник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2007.
9. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
10. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К. : Знання, 2006.

11. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування : підручник / В. В. Лизанчук – Львів: ПАІС, 2000. – 366 с.
12. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – 689 с.
13. Лизанчук В. Радіоінтерв'ю: чи це найпростіший жанр? // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – №10. – С. 14-30.
14. Миронченко В. Основи інформаційного радіомовлення: підручник / В. Миронченко. – К., 1996. – 400 с.
15. Миронченко В. Я. Професійні тренінги майбутніх радіожурналістів // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 15. – Електронний ресурс: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1226>.
16. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження. – Х. : Прапор, 2008.
17. Набrusko B. Національна радіокомпанія пропонує здоровий консерватизм//Телевізійна й радіожурналістика. – Збірник науково-методичних праць ЛНУ ім. I.Франка. – Випуск 4. – Львів, 2002. – С. 57-61.
18. Пенчук І. Моральна відповідальність журналіста за створення позитивного образу України аудіовізуальними ЗМІ. Пенчук І. Сучасне регіональне радіо: проблеми...// Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки. Зб. наук. ст. / Головний редактор Толок В. О. – Запоріжжя, 2002. – Вип. 1. - С. 107 – 110.
19. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник. – К.: «Просвіта», 2008.
20. Сербенська О. А. Бабенко В. В. Основи телетворчості: Практикум. – Львів: ПАІС, 2007.

21. Стрижеус А. В. Засади красномовства у радіожурналістській майстерності // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 16. – Електронний ресурс: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1347>.
22. Хоменко І. А. Оригінальна радіодрама: навч. посібн. / За ред. В. Я. Миронченка. – К. : Вища шк., 2002. – 200 с.
23. Чічановський А. А., Старіш О. Г. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: Підручник. – К.: Грамота, 2010.
24. Шайда Н. Радіоканал «Культура» у контексті формування української національної ідентичності / Н. Шайда. // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – № 10. – С. 192 – 203.
25. Шаповал Ю. Феномен журналістики: проблеми теорії. – Рівне, 2005.

Додаткова

1. Бойд Ендрю. Ефірна журналістика. Технології виробництва ефірних новин (Пер. з англ. О. О. Колот, ред. перекл. А. В. Куликов. – П’яте вид. – К., 2007.
2. Вовканич С. Й. Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея. – Львів: Видавництво ЛБА, 2001.
3. Слісовенко Ю. Інтонаційна диференційованість інформаційного, аналітичного та художньо-публіцистичного теле- та радіомовлення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Журналістика. – 2006.
4. Карпенко В. О. Журналістика: основи професійної комунікації. – К., 2002.

5. Кузнецова Т. В. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації : монографія. – Суми : Університетська книга, 2010.
6. Миронченко В. Я. Технічні засоби радіомовлення та звукозапису: Посібник для студентів Інституту журналістики. – К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2004.
7. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. – Львів: ПАІС, 2004.
8. Рендол Девід. Універсальний журналіст / Пер. з англ. М. Марченко, літ. ред. І. Огієнко. – К., 2007.
9. Різун В. В. Маси: Тексти лекцій. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003.
10. Ройманн Курт. Журналістські жанри // Публіцистика. Масова комунікація: медіаенциклопедія. За заг. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007.
11. Скуленко М. І. Психологія пропаганди: Монографія. – Запоріжжя: КПУ, 2009.
12. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / Пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
13. Штромайер Герд. Політика і мас-медіа / Пер. з нім. А.Орган. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2008.

Додаток 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**НАКАЗ
м. Івано-Франківськ**

**«____» _____ 20__ р.
№ _____**

**Про організацію та проведення
навчальної практики**

Текст

Проректор з науково-педагогічної роботи

С.В.Шарин

ПОГОДЖЕНО:

завідувач виробничої
(навчальної) практики

Я.І. Василишин

начальник юридичного відділу

Т.В. Блаженко

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністерством освіти і науки,

молоді і спорту

29 березня 2012 р. №384

Форма № Н-7.01

УГОДА №_____

на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

місто _____
_____ 20 ____ р.

«_____»

Ми, що нижче підписалися,
з однієї сторони **Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника** (далі - вищий навчальний заклад), в особі **ректора
професора Цепенди І.С.**,

щодіє на підставі **статуту** _____
(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____
(назва підприємства, організації, установи)

(далі - базапрактики), в особі _____
(посада, прізвище та ініціали)

Що діє на підставі _____
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентівна практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напряму підготовки, спеціальності	Курс	Вид прак- тики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення

- 1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента (ів).
- 1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.
- 1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.
- 1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.
- 1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.
- 1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.
- 1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.
- 1.9. Додаткові умови _____

---

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

- 2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.
- 2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.
- 2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики.
3. Відповіальність сторін за невиконання угоди.
- 3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.
- 3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.
- 3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Навчального

закладу

Бази практики _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

_____ (підпись)
(прізвище та ініціали) _____ (підпись)
та ініціали) (пріз

М.П. «_____» ____ 2 М.П. «_____» ____ 20____
року

Примітки:

1. Форму призначено для юридичного оформлення зобов'язань підприємства, установи та вищого навчального закладу про проведення практики студентів.

2. Формат бланка А4 (210×297 мм), 2 сторінки.

Додаток 3

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Щоденник навчальної практики

Студента _____
Прізвище, ім'я, по батькові

Спеціальність _____
Шифр, назва

Курс _____ група _____

СКЕРУВАННЯ НА ПРАКТИКУ

Студент (ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
СКЕРОВУЄТЬСЯ НА НАВЧАЛЬНУ ПРАКТИКУ В
_____
(назва організації, установи, підприємства)

Термін практики: з _____ до _____ 20 ____р.
(враховуючи проїзд туди й назад).

Завідувач кафедри журналістики _____ проф. Холод О. М.
(підпис)

Декан факультету філології _____ проф. Голод Р. Б.
(підпис)

Печатка
факультету філології

Керівник практики від бази практики

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на базу практики:

_____
Печатка
організації,   установи   чи   підприємства
«____» 20 ____р.
(посада, підпис, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи)

Вибув з бази практики:

Печатка

_____
організації,   установи   чи   підприємства
«____» 20 ____р.
(посада, підпис, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ

НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Підписи керівників практики:

від кафедри журналістки

від керівників бази практики

**ЗВІТ СТУДЕНТА
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Підпис студента
про виконану роботу _____

ВІДГУК КЕРІВНИКА ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ ТА ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТА:

Керівник практики від бази практики

**Печатка
організації, установи чи підприємства**

**ВИСНОВОК КЕРІВНИКА
ВІД КАФЕДРИ ЖУРНАЛІСТИКИ
ПРО РОБОТУ СТУДЕНТА І ЙОГО ОЦІНКА ЗА
ПРАКТИКУ:**

Керівник від кафедри журналістики: _____

_____
(підпись, прізвище та ініціали)

«___» 20 ___ р.

Залікова оцінка з практики: _____

Завідувач кафедри: _____ Холод О. М.

Печатка факультету філології

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
Факультет філології
Кафедра журналістики

Навчально-методичне видання

ШОТУРМА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА,
кандидат політичних наук,
доцент кафедри журналістики

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА»

ДЛЯ БАКАЛАВРІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА»

В авторській редакції